

vergadering **C333**
zittingsjaar 2021-2022

Woordelijk Verslag

Commissievergadering

Commissie voor Leefmilieu, Natuur, Ruimtelijke Ordening
en Energie

van 28 juni 2022

INHOUD

VRAAG OM UITLEG van Ludwig Vandenhove aan Zuhail Demir, Vlaams minister van Justitie en Handhaving, Omgeving, Energie en Toerisme, over het inzetten van de regionale landschappen in het kader van de Blue Deal – 3436 (2021-2022)	3
VRAAG OM UITLEG van Chris Steenwegen aan Zuhail Demir, Vlaams minister van Justitie en Handhaving, Omgeving, Energie en Toerisme, over de werkelijke stikstofuitstoot van de luchthaven van Zaventem – 3448 (2021-2022)	5
VRAAG OM UITLEG van Chris Steenwegen aan Zuhail Demir, Vlaams minister van Justitie en Handhaving, Omgeving, Energie en Toerisme, over de regeling van de reductie van pesticiden – 3471 (2021-2022)	9

VRAAG OM UITLEG van Ludwig Vandenhove aan Zuhail Demir, Vlaams minister van Justitie en Handhaving, Omgeving, Energie en Toerisme, over het inzetten van de regionale landschappen in het kader van de Blue Deal – 3436 (2021-2022)

Voorzitter: mevrouw Gwenny De Vroe

De voorzitter: De heer Vandenhove heeft het woord.

Ludwig Vandenhove (Vooruit): Collega's, minister, ik heb inderdaad een zeer vriendelijke vraag, zoals ik zonet al tegen uw medewerker gezegd heb. Limburgers mogen elkaar geen pijn doen.

Inderdaad, met de Blue Deal hebt u een goede aanzet gegeven om het water- en droogteprobleem zo goed mogelijk aan te pakken, maar uiteraard is vooral de concrete toepassing op het terrein belangrijk. Er zijn financiële middelen voorzien, maar op het terrein zal er heel wat overleg, procesbegeleiding en samenwerking nodig zijn via een breed lokaal netwerk waarbij zoveel mogelijk actoren samenwerken en waarbij de plannen en vooral de concrete projecten die opgezet worden, zo goed mogelijk op elkaar afgestemd worden.

Daarom heb ik de vraag: naast een verticale aanpak – elke waterloop op zich natuurlijk, dat zijn dan vooral het waterbeleid en de stromen – is er vooral nood aan een horizontaal waterbeheer en/of een valleigerichte aanpak. In mijn periode als gedeputeerde in de vorige legislatuur heb ik daar een aantal aanzetten voor gegeven in Limburg waar er binnen de regionale landschappen vlot samengewerkt werd met de wateringen. Blijkbaar werkt dat vrij goed. Er zijn onder andere een aantal strategische projecten, maar ook een aantal zogeheten Water-Land-Schap-projecten.

De regionale landschappen – door de groeperingen en verenigingen die erin vertegenwoordigd zijn – kunnen zeer goed een bepaald gebied vertegenwoordigen. Alle sectoren, iedereen die betrokken is bij de open ruimte zit daar eigenlijk in en is daarin aanwezig. Zij zijn goed geschikt om de valleigerichte uitdaging aan te pakken en ter uitvoering te brengen. Bovendien zijn de regionale landschappen het aanspreekpunt voor heel wat gemeenten, ook voor deze problematiek.

Minister, wat vindt u van het idee om de regionale landschappen meer in te schakelen binnen de Blue Deal, en vooral met betrekking tot de valleigerichte aanpak en de concrete aanpak op het terrein?

Overweegt u om bepaalde specifieke acties in die richting te ondernemen? Zo ja, welke en wanneer kunnen die verwacht worden?

Kan deze koppeling niet gemaakt worden met het nieuwe Landschapsdecreet dat momenteel voorligt?

De voorzitter: Minister Demir heeft het woord.

Minister Zuhail Demir: De regionale landschappen zijn al actief betrokken bij de uitrol van de Blue Deal, ofwel als trekker ofwel als partner van de gebiedscoalities Water-Land-Schap. Deze gebiedscoalities zetten ook in op de klimaatrobuuste inrichting van gebieden in de open ruimte. De Vlaamse Milieumaatschappij (VMM) sluit ook overeenkomsten met regionale landschappen voor specifieke opdrachten in het kader van het beheer van onbevaarbare waterlopen.

We weten allemaal dat de regionale landschappen ook een brugfunctie te vervullen hebben tussen landbouw, natuur, recreatie, water, klimaat en landschap. Aangezien ze ook een realisatiegerichte focus hebben en ook aanwezigheid op terrein, is

het zeker mijn overtuiging om de regionale landschappen blijvend een cruciale rol te geven in de valleigerichte aanpak van de Blue Deal.

Momenteel wordt onder meer in het kader van het expertenpanel hoogwater nagegaan op welke manier de valleigerichte aanpak van de Blue Deal structureel het best vorm krijgt op het terrein. Hierbij is de huidige ervaring met Water-Land-Schap een belangrijk uitgangspunt en een inspiratiebron. Ik volg dus zeker deze voorstellen met zeer veel interesse op en ik zal de cruciale rol van de regionale landschappen daarbij zeker onder de aandacht brengen.

In het nieuwe Landschapsdecreet dat ik momenteel aan het voorbereiden ben, is het de bedoeling om de structurele werking van de regionale landschappen opnieuw dichterbij het Vlaams beleid te brengen. Hun doelstelling wordt met dit decreet in een breder kader geplaatst van algemene landschapszorg, maar met nieuwe klemtonen die aansluiten bij de belangrijke uitdagingen waar we vandaag voor staan, zoals waterproblematiek, klimaat en biodiversiteit. Coördinatie en het bijeenbrengen van verschillende actoren blijft hun prioritaire taakstelling die zij bijzonder goed doen.

De voorzitter: De heer Vandenhove heeft het woord.

Ludwig Vandenhove (Vooruit): Minister, ik dank u voor uw positieve antwoord. Ik begrijp inderdaad dat de taakstelling opgenomen zal worden in dat nieuwe Landschapsdecreet. Hoe ziet u dat qua timing? Aangezien er opnieuw een verhuis zal gebeuren van het provinciale niveau naar het Vlaamse niveau, zal in de financiering van de regionale landschappen in voldoende middelen en mogelijkheden worden voorzien?

De voorzitter: Mevrouw Perdaens heeft het woord.

Freya Perdaens (N-VA): Minister, het is een belangrijke set. Alles wat voortkomt uit de Blue Deal vraagt grote investeringen en kost veel tijd. Recent hoorden we nog dat er 20 miljoen euro extra geïnvesteerd wordt om extra gebieden te wapenen tegen waterschaarste en droogte. Die grote investeringen vragen veel tijd. Lokale partners zijn daarin van ontzettend groot belang.

De projecten van Water-Land-Schap 2.0 zijn een hefboom om nieuwe praktijken te testen, zoals erosiebestrijding op gebiedsgericht niveau. Hoe verloopt de uitrol van Water-Land-Schap 2.0?

De voorzitter: Mevrouw Schauvliege heeft het woord.

Mieke Schauvliege (Groen): Minister, na de droogte van enkele jaren geleden werd de Blue Deal gelanceerd met een aantal acties. We hebben al meerdere keren ook naar structurele maatregelen gevraagd die deze acties ondersteunen, dus een wijziging van de wetgeving.

U hebt onlangs gezegd dat de resultaten van de studie van de 'waterboy' naar aanleiding van de overstromingen van vorig jaar zullen worden gecombineerd met de Blue Deal om dan een globaal actieplan uit te rollen. Dat was aangekondigd tegen eind juni. We zijn nu eind juni. Wat is de stand van zaken precies? Hoever staat u met het integreren van die twee plannen en de resultaten van de studie van Henk Ovink?

De voorzitter: Minister Demir heeft het woord.

Minister Zuhail Demir: Het ontwerp van Landschapsdecreet is naar de Inspectie van Financiën vertrokken en zal kort na de zomer, denk ik, ter bespreking voorliggen. We voorzien de nodige kapstukken in het decreet om de samenwerking tussen Vlaanderen en de regionale landschappen verder te versterken, ook financieel.

Mevrouw Perdaens, de uitrol van Water-Land-Schap 2.0 zit op schema. Zoals u weet, zijn er twee paden. Pad één is een innovatief luik. Dat zit op kruissnelheid en sommige gaan zelfs al richting afronding, zoals Ledegem wordt L'Éaudegem. Dan pad twee. De gebiedscoalities – de grotere projecten dus – zitten ook op schema. De procesbegeleiding loopt volop. De totaalplannen worden momenteel ook uitgewerkt.

Mevrouw Schauvliege, de besprekingen zijn intussen binnen de Vlaamse Regering bezig om de verschillende aspecten van de Blue Deal structureel te verankeren. Dat was ook zo voorzien. Ik heb dat ook zo gezegd. Ik hoop dat we de besprekingen nog voor het zomerreces kunnen afronden.

De oefening van Ovink zal, denk ik, de komende weken afgerond moeten worden. Dat zit er ook aan te komen. Dat is ook iets gemeenschappelijks met minister Lydia Peeters.

De stroomgebiedbeheerplannen zitten ook in bespreking binnen de schoot van de regering. U weet dat we gezegd hadden dat de originele plannen versterkt moesten worden. Ik hoop dat we dat allemaal nog voor het zomerreces kunnen afronden.

De voorzitter: De heer Vandenhove heeft het woord.

Ludwig Vandenhove (Vooruit): Minister, ik dank u voor uw antwoord. Ik vind het goed dat de regionale landschappen meer bevoegdheden en verantwoordelijkheden zullen krijgen op dat vlak.

U hebt op dit moment al miserie genoeg met bepaalde beroepscategorieën. Ik heb dan maar niet gevraagd hoe het zit met de afschaffing van Polders en Wateringen, waar u ook een groot voorstander van bent, net zoals ik. *(Opmerkingen van minister Zuhail Demir)*

Komt eraan, voilà.

Het zou goed zijn dat regionale landschappen die heel sterk de gemeente vertegenwoordigen en dat zelfs veel meer doen dan Polders en Wateringen ... Ik hoop dat ook die operatie doorgaat want we hebben er belang bij om met zo weinig mogelijk partners op het terrein te zijn, maar die wel kwalitatief werk leveren en geen partners zijn die op de een of andere manier eerder gaan voor het behoud van structuren dan wel voor concrete werking op het terrein.

De voorzitter: De vraag om uitleg is afgehandeld.

VRAAG OM UITLEG van Chris Steenwegen aan Zuhail Demir, Vlaams minister van Justitie en Handhaving, Omgeving, Energie en Toerisme, over de werkelijke stikstofuitstoot van de luchthaven van Zaventem – 3448 (2021-2022)

Voorzitter: mevrouw Gwenny De Vroe

De voorzitter: De heer Steenwegen heeft het woord.

Chris Steenwegen (Groen): Het is ook een vriendelijke vraag. *(Opmerkingen van minister Zuhail Demir)*

Hoe, daarnet zei u dat we beter in de regering kunnen komen zitten? *(Opmerkingen van minister Zuhail Demir)*

Oké, in ons geval niet. Dat was alleen voor Vooruit bedoeld. Ik snap het. *(Gelach)*

Stikstof is niet alleen in Vlaanderen maar ook in Nederland een majeur probleem. Nu blijkt dat hoogstwaarschijnlijk een groot deel van de uitstoot door de luchtvaart

in Nederland niet wordt meegeteld, hoewel die uitstoot deels wel neerslaat in natuurgebieden die beschermd moeten worden.

Dat staat te lezen in een pas verschenen studie van de Faculteit Luchtvaart- en Ruimtevaarttechniek van de Technische Universiteit Delft, getiteld 'Quantifying the impact of aviation emissions on global nitrogen deposition'.

Uit de samenvatting van dat rapport valt op te maken dat de impact van stikstofemissies van vliegtuigen kan oplopen tot 30 procent van het totale plaatje. In het gebied rond Schiphol zou de depositie met slechts 12 procent moeten dalen, volgens de gehanteerde stikstof- of NH_x-kaart die in Nederland gebruikt wordt om de depositie in kaart te brengen. Maar de NO_x uit de luchtvaart staat niet op die kaart ingekleurd, en blijkt nu groter te zijn dan de uitstoot door de landbouw in het gebied.

Er liggen in de buurt van Schiphol ook Natura 2000-gebieden, waar volgens deze studie tot een derde van alle stikstofdepositie afkomstig zou zijn van het vliegverkeer van en naar Schiphol.

Het was al bekend dat, alvast in Nederland, de luchtvaartindustrie ook in het stikstofdossier een uitzonderingspositie geniet, maar nooit eerder bleek in welke mate de bevoordeling plaatsvond. De Nederlandse overheid rekent – in tegenstelling tot de voorschriften van de Europese Unie – de uitstoot boven een vlieghoogte van 900 meter niet mee.

De auteur van de studie stelt nu dat hierdoor maar liefst 70 procent van de depositie door vliegtuigen buiten beeld blijft. Dat zijn natuurlijk cijfers die doen nadenken. De vraag is hoe de situatie in Vlaanderen op dat vlak is.

Zaventem is op het vlak van ruimtelijke ordening nogal vergelijkbaar met Schiphol. Aan de rand van de luchthaven bevinden zich ook Natura 2000-gebieden. Ik heb het dan over de gebieden die we de Groene Vallei zijn gaan noemen: het Floordambos, Torfbroek, het Silsombos in Kortenberg en Erps-Kwerps, die allen op de aanvliegroute van Zaventem gelegen zijn, of toch in de buurt. Die gebieden hebben natuurlijk ook te lijden aan stikstofdepositie. En ook hier is de vraag of de uitstoot van de luchtvaartindustrie wordt meegerekend in het plaatje volgens de huidige berekeningen?

Er is meer. In dezelfde studie wordt ook gesproken over uitstoot van andere stoffen. Het gaat dan vooral over vluchtige organische stoffen (VOS), stoffen die toch als risicovol worden bestempeld. Er zijn natuurlijk door de uitstoot van vliegtuigmotoren nog andere stoffen waarvan vandaag nog niet helemaal bekend is welke invloed ze hebben op de gezondheid van mens en dier.

Men noemt dat in Nederland nu het topje van de ijsberg, omdat de totale uitstoot van giftige stoffen na verbranding van de bijna 4 miljard kilogram aan kerosine die in 2019 in Schiphol werd verkocht, goed is voor 5,4 miljoen kilogram VOS-uitstoot die in de atmosfeer terechtkomt.

Als je dezelfde berekening voor Zaventem maakt, dan kom je op ongeveer 1 miljard kilogram VOS die uitgestoten worden.

Daarom heb ik deze vragen, minister.

Kunt u toelichting verstrekken in welke mate het Vlaamse stikstofakkoord rekening houdt met de stikstofuitstoot van de luchtvaart? Bent u bereid om de Vlaamse Milieumaatschappij (VMM) indien nodig opdracht te geven onderzoek te doen naar de stikstofuitstoot van de luchthaven en daaromtrent cijfermateriaal te verzamelen?

Wilt u – in aansluiting bij mijn eerdere vraag om uitleg over de omgevingsvergunning voor de luchthaven, waar we het al eerder over gehad hebben – extra aandacht

vragen om de stikstofuitstoot van de luchthaven, in het bijzonder natuurlijk ook in de Natura 2000-gebieden rondom de luchthaven, mee in kaart te laten brengen bij de opmaak van een globaal milieueffectrapport (MER)? Ten slotte: kunnen in dat MER ook de VOS mee opgenomen worden?

De voorzitter: Minister Demir heeft het woord.

Minister Zuhail Demir: De stikstofuitstoot en de bijhorende depositie van de luchtvaart wordt meegenomen in de stikstofmodellen en het stikstofakkoord. De impact van deze uitstoot is in detail weergegeven in de figuren 5.3 en volgende in het MER – volgens mij is dat vanaf pagina 90.

De depositie van vliegverkeer zit vervat in de categorie 'transport, niet lokaal'. Voor de specifieke speciale beschermingszone (SBZ) waarnaar u verwijst, is het aandeel van deze categorie ongeveer 4 procent van de totale depositie. Dat omvat echter ook de impact van 'niet lokaal wegverkeer'.

Deze deposities worden nog meegerekend, door de kalibratie van de modellen waarbij effectieve metingen van stikstofdeposities en concentraties van zowel NO_x als NH₃ leiden tot bijstellingen van de modellering. De luchtvaart 'ontsnapt' dus niet aan het akkoord inzake de stikstofuitstoot.

De Vlaamse Milieumaatschappij berekent de stikstofuitstoot van de luchtvaart, inclusief de luchthaven van Zaventem. De cijfers over de uitstoot van de luchtvaart kun je vinden op de website van de VMM, met verschillende parameters: NO_x, eenheid, sector, transport, luchtvaart enzovoort.

In de aanmelding van het MER is een voorstel van methodologie voor de effectbeoordeling opgenomen. Daarin wordt reeds de nodige aandacht aan stikstofuitstoot besteed. Er zal ook een evaluatie gebeuren van mogelijke effecten van verzurende en eutrofiërende deposities. De mogelijke invloed op Natura 2000-gebieden zal daarbij bekeken worden. In het MER zal eveneens nagekeken worden of de deposities een significante impact kunnen hebben op nabij en verderaf gelegen gevoelige habitats. Er zal ook een passende beoordeling opgemaakt worden om deze impact te beoordelen. Bijgevolg is extra aandacht vragen om de stikstofuitstoot in kaart te laten brengen niet nodig. We hebben immers al voorzien om dit grondig te onderzoeken in het MER en in de passende beoordeling.

Volgens het MER-richtlijnsysteem lucht moeten voor vliegverkeer de emissies van landing en take-off berekend worden volgens het meest recente EMEP/CORINAIR guidebook (European Monitoring and Evaluation Programme/Core Inventory Air). Hierin zijn VOS opgenomen. Ik kan u dan ook geruststellen dat vluchtige organische stoffen onderzocht zullen worden in het MER.

De voorzitter: De heer Steenwegen heeft het woord.

Chris Steenwegen (Groen): Dank u wel, minister. In Nederland neemt men de uitstoot van luchtvaart natuurlijk ook wel mee, maar ik heb u niet horen zeggen dat alle uitstoot van luchtvaart wordt meegenomen. Bevestigt u dat ook de uitstoot van de luchtvaart boven de 900 meter van vluchten boven Vlaanderen volledig wordt meegenomen? Want daarover gaat het hier net. In Nederland neemt men ook de uitstoot van opstijgende en landende vliegtuigen mee vanaf 900 meter en lager, maar daarboven wordt de uitstoot niet meegeteld. En volgens die studie zit daar de fout in de telling. Ik kreeg dus toch graag bevestiging dat hier in Vlaanderen in de modellen de volledige uitstoot, ook boven de 900 meter, wordt meegenomen.

De voorzitter: Mevrouw Rombouts heeft het woord.

Tinne Rombouts (cd&v): Ik wil me graag aansluiten bij deze vraag. In Nederland bestaat hierover bezorgdheid, en aangezien we voor een aantal zaken op dezelfde modellering rekenen, is het logisch dat we ons ook hier vragen stellen over hoe het precies in elkaar zit. Ik wil me aansluiten bij de laatste vraag van collega Steenwegen. Wordt de luchthaven en/of het vliegverkeer beschouwd als een puntbron of wordt het volledige traject van de vliegtuigen effectief in rekening gebracht? Met andere woorden, als het volledige traject in rekening wordt gebracht, zijn we er dan zeker van dat de gehele uitstoot boven de 915 meter effectief wordt meegeënenomen in de berekening?

Ik wil nog een tweede vraag stellen, minister, maar heb er alle respect voor als u die niet dadelijk kunt beantwoorden. Op welke manier wordt dat mee in rekening gebracht in het VLOPS-model (Vlaamse Operationeel Prioritaire Stoffen)? Eventueel kunt u hier schriftelijk op antwoorden.

Gwenny De Vroe (Open Vld): U weet dat ik in de nabijheid van de luchthaven van Zaventem woonachtig ben. In het overlegcomité dat Brussels Airport Company – dat is een verplichting in hun milieuvergunning – heeft moeten opstarten met buurtcomités en de omliggende lokale besturen is die bezorgdheid in verband met de stikstofdepositie maanden geleden al geuit. Ik wil meegeven dat dat ook daar echt leeft.

Het is belangrijk in het kader van de nieuwe milieuvergunningsaanvraag dat dit grondig wordt onderzocht. Dit is een dossier dat steeds meer leeft tegenover vroeger. Bij de omgevingsaanvraag moeten echt wel alle mogelijke aspecten goed worden onderzocht. Er moet steeds rekening worden gehouden met een gezond evenwicht tussen de economie en de leefbaarheid van de omwonenden.

Dat wou ik gewoon nog even meegeven.

De voorzitter: Minister Demir heeft het woord.

Minister Zuhail Demir: Mijnheer Steenwegen, het is onmogelijk om de uitstoot boven 919 meter voldoende in kaart te brengen omdat er heel veel onbekende variabelen zijn. We hebben daarop, op basis van experts, een antwoord geboden door de kalibratie mee te nemen, tenzij u een andere oplossing hebt want dan hoor ik die graag. Hier hebben we dat op die manier opgelost.

Mevrouw Rombouts, u stelt een terechte vraag, maar ik zal dat moeten opvragen. Ik zal dat schriftelijk overmaken.

De voorzitter: De heer Steenwegen heeft het woord.

Chris Steenwegen (Groen): Ik blijf natuurlijk nog met een vraag zitten. U zegt dat we berekenen tot die negenhonderd en een beetje meter, zoals in Nederland, en dat we het daarboven eigenlijk niet goed weten. Ik sluit me dan ook aan bij de vraag – voor zover u daar duidelijkheid over kunt geven – op welke manier dit in de modellen wordt meegenomen. *(Opmerkingen van minister Zuhail Demir)*

Kalibratie zegt niets en alles. *(Opmerkingen van minister Zuhail Demir)*

Ja, ik ook, minister. Ik denk dat we er in dit dossier alle belang bij hebben dat we juist zijn. Het gaat hier niet over peanuts, maar over een forse uitstoot. U weet dat alle sectoren hierin belangrijk zijn, ook de luchtvaart. U moet dat dus gewoon meenemen. Het is belangrijk dat we dat correct doen. Dat is ook essentieel voor het maatschappelijk debat. De studie in Nederland wijst toch wel op een forse uitstoot die niet in rekening wordt gebracht. Ik denk dat dat wel belangrijk is. Als er meer concrete informatie is over hoe dit meegenomen wordt, dan zouden we die graag krijgen.

We hebben vandaag in de krant kunnen lezen dat men voor Schiphol zegt dat de 'sky' niet langer 'the limit' is. Men zoekt daar naar een nieuw evenwicht tussen de luchtvaart en de omwonenden en het leefmilieu. Ook in Vlaanderen zijn we daaraan toe met betrekking tot Zaventem. In het kader van de nieuwe omgevingsvergunning moeten we zeker ook naar een nieuw evenwicht zoeken dat meer rekening houdt met de omgeving en de omwonenden.

Graag nog die bijkomende informatie schriftelijk.

De voorzitter: De vraag om uitleg is afgehandeld.

VRAAG OM UITLEG van Chris Steenwegen aan Zuhail Demir, Vlaams minister van Justitie en Handhaving, Omgeving, Energie en Toerisme, over de regeling van de reductie van pesticiden – 3471 (2021-2022)

Voorzitter: mevrouw Gwenny De Vroe

De voorzitter: De heer Steenwegen heeft het woord.

Chris Steenwegen (Groen): De Oekraïne-crisis toont hoe kwetsbaar onze industriële landbouw is met zijn afhankelijkheid van fossiele brandstoffen en externe inputs zoals veevoeder, meststoffen en pesticiden. Die producten leiden bovendien tot schade aan biodiversiteit, bodemvruchtbaarheid en gezondheid. De nood om in te zetten op duurzame voedselzekerheid, bodemvruchtbaarheid en gezondheid is dus hoog. Het herstel van de biodiversiteit en dus een drastische vermindering van het gebruik van pesticiden zijn nodig. De richtlijn duurzaam gebruik van pesticiden uit 2009 kreeg spijtig genoeg te weinig uitvoering waardoor pesticiden nog altijd een belangrijke functie vervullen voor de plaagbestrijding in de landbouwsector en de afhankelijkheid nog steeds zeer groot is. Momenteel wordt daarom door de Europese Commissie gewerkt aan een Europese verordening voor de reductie van pesticiden, de 'Pesticiden Reductie Regulering'.

De Europese farm-to-forkstrategie spreekt over een algemene reductie van 50 procent van het gebruik en het risico van chemische pesticiden tegen 2030. Afhankelijk van het pesticidegebruik tussen 2015 en 2017 zal een reductie per lidstaat bepaald worden. Hoewel België – en Vlaanderen ook – een dalende trend kent in pesticidegebruik, blijven wij toch bij de Europese grootverbruikers zitten. Hierdoor zullen we wellicht meer dan 50 procent moeten reduceren. Het is in elk geval een belangrijk, beduidend en ambitieus cijfer.

Nu, de Russische invasie wordt tegenwoordig vaak gebruikt als excuus om plannen richting een duurzamere landbouw op te bergen. Maar dat mag volgens ons geen excuus zijn. Integendeel, het toont hoe afhankelijk onze landbouw is van die externe inputs. De farm-to-forkstrategie samen met de Green Deal bevatten net elementen die onze landbouw robuuster en veerkrachtiger zullen maken tegen dergelijke externe schokken. Verschillende middenveldorganisaties roepen dan ook op om de ambities niet af te zwakken, maar juist voldoende ambitieus te formuleren.

Minister, blijft u de doelstelling inzake pesticidereductie steunen?

De Strategische Adviesraad voor Landbouw en Visserij (SALV) leverde op 29 april een advies af over het Nationaal actieplan voor de reductie van pesticiden (NAPAN) en oordeelde dat zowel de ecologische als de socio-economische onderbouwing ontoereikend was en dat de directe en indirecte socio-economische effecten onvoldoende in kaart gebracht werden. Hoe gaat u het NAPAN versterken zodat het het beoogde effect zal hebben?

De voorzitter: Minister Demir heeft het woord.

Minister Zuhal Demir: Collega Steenwegen, uiteraard sta ik achter de doelstelling voor de pesticidereductie. Het voorstel van Europese Verordening werd vorige week op 22 juni gepubliceerd. Samen met de diensten zijn we op dit moment aan het bekijken wat daar allemaal in staat, om daarna samen met de overige partners tot een positie te komen.

Ik dank de SALV alvast voor het advies op eigen initiatief. Ik vermeld hier graag dat ik nog voor de zomer het ontwerp Vlaams Actieplan Duurzaam Pesticidegebruik zal voorleggen aan de Vlaamse Regering, waarbij ook alle bevoegde adviesraden geconsulteerd zullen worden. Denk maar aan de Minaraad (Milieu- en Natuurraad van Vlaanderen), de SALV, de Sociaal-Economische Raad van Vlaanderen (SERV) en de Vlaamse Raad voor Welzijn, Volksgezondheid en Gezin. De diverse adviezen en opmerkingen uit het openbaar onderzoek worden dan ook geanalyseerd en waar nodig meegenomen in het definitieve actieplan.

Ik kan wel al meegeven dat ik ervan overtuigd ben dat we het verbruik van pesticiden sowieso moeten verminderen. Een reductie van de risico's is ook mogelijk zonder een negatieve impact op de socio-economische situatie in de land- en tuinbouw. Een lager pesticidegebruik past ook volledig in het beeld van de kwaliteitsvolle en duurzame landbouw. Vergeet niet dat het hier ook vaak gaat over het vervangen van toxische producten voor mens en natuur door minder schadelijke producten met eenzelfde efficiëntie. In het Vlaams actieplan zit ook een reeks van indicatoren om de omgeving en de menselijke blootstelling te monitoren, zodat we zeker zijn dat niet enkel in cijfers, maar ook in blootstellingen op het terrein de gewenste vooruitgang wordt geboekt.

Infrabel is een van de grootste pesticidegebruikers. Zij vragen elk jaar een uitzondering. Vorig jaar hebben we gezegd dat ze alleen nog maar een uitzondering krijgen als ze werk maken van een vervanging. Minister Gilkinet heeft dat dan ook met beide handen vastgenomen en hij heeft een proefproject gelanceerd rond die hete watertreinen. Ik ben daar vorige week naar gaan kijken. Het pesticidegebruik is daar gigantisch, als je het bekijkt op Vlaams niveau. Zij zullen ook voor eigen deur moeten vegen en op zoek moeten gaan naar innovatieve projecten. We kunnen die uitzondering vanuit Vlaanderen ook niet blijven geven als ze niet investeren in een alternatief.

De voorzitter: De heer Steenwegen heeft het woord.

Chris Steenwegen (Groen): Dank u, minister. Het blijft een uitdaging, denk ik. Het gaat inderdaad niet alleen over landbouw, we hebben het ook over het gebruik van pesticiden door gezinnen. We hebben hier ook al vragen gesteld over de gezondheidsproblemen van de landbouwers zelf, die veel met die pesticiden in aanraking komen, bijvoorbeeld over het voorkomen van Parkinson bij landbouwers.

Ik ben blij met uw antwoord dat daar verder op ingezet wordt, en dat adviezen ingewonnen zullen worden, om dan uiteindelijk tot een definitief plan te komen dat ambitieus genoeg zal zijn, en dat in het belang van iedereen denkt, ook in het belang van de landbouw zelf, om de afhankelijkheid een stuk terug te dringen. We weten dat de effecten op de insectenwereld ook naar de landbouw toe problematisch worden, als we niet opletten.

Dank u voor uw antwoord, en ik hoop dat we naar een ambitieus plan kunnen tegemoet zien.

De voorzitter: De heer Coenegrachts heeft het woord.

Steven Coenegrachts (Open Vld): Dank u, collega, voor de interessante vraag. We hadden de problematiek natuurlijk al aangekaart gekregen in een brief van de ngo's, waar u zelf naar verwees. Maar het is desalniettemin zeer relevant om dat

hier ook te brengen. We moeten allemaal – ik denk dat we het daar wel eens over zijn – streven naar minder pesticidegebruik. We moeten dat tegenwoordig 'gewasbeschermingsmiddelen' noemen, om het wat eufemistischer te maken, maar het effect blijft natuurlijk hetzelfde.

U hebt gelijk, minister: het moet in efficiëntie hetzelfde zijn, maar het moet ook minder impact hebben op het milieu. We zien soms gebeuren – als we kijken naar neonics die gebruikt worden bij suikerbieten – dat het effect niet noodzakelijk beter is dan dat van die pesticiden. Dan is de vraag: welk effect zijn we hier eigenlijk aan het beogen?

We moeten inzetten op die technologische innovatie. Ik denk dat het voordeel van de Farm to Fork Strategy en de Green Deal is dat zeker de producenten van pesticiden momenteel hun R&D-middelen (Research and Development) aan het spenderen zijn aan het ontwikkelen van die milieuvriendelijkere producten. Dat heeft alleszins al dat effect gehad.

De enige vraag is – en ik weet niet hoe u daarnaar kijkt – of de techniek die de Europese Commissie hanteert, namelijk het vooruitzicht van een verordening die onmiddellijk werking heeft in ons eigen rechtsstelsel, er niet toe zal leiden dat die alternatieven niet noodzakelijk een beter effect hebben, omdat ze nog niet voorhanden zijn.

Wat betreft het SALV-advies, maar dat hebt u zelf al gezegd, heb je natuurlijk overleg nodig met alle regeringen en alle partners om dat NAPAN goed te kunnen uitvoeren. U zegt dat u bezig bent met alle partners en adviezen, en dat we dat op korte termijn mogen verwachten. Maar is er ook overleg geweest met de andere gewesten en met de Federale Regering over dit plan en over de reductie van het gebruik van pesticiden?

De voorzitter: Mevrouw Rombouts heeft het woord.

Tinne Rombouts (cd&v): Ik wil ook even bij deze vraag aansluiten. Minister, dank voor uw antwoord. Ik denk dat terecht het punt wordt aangestipt dat iedereen de reductiedoelstellingen op het vlak van pesticiden het liefst zo weinig mogelijk wil gebruiken, en dat we daar dan ook zo stimulerend mogelijk beleid tegenover moeten zetten.

De uitdaging is natuurlijk – en u verwees er ook naar, minister – om alternatieven en/of eventuele innovatieve zaken te kunnen realiseren, en daar gebruik van maken. Collega Coenegrachts heeft er al naar verwezen. Ik denk dat het heel belangrijk is om te zien dat we die ruimte in een regelgevend kader laten, want het is belangrijk dat we proberen om zo effectief mogelijk producten te kweken. We moeten er dus oog voor hebben dat er ruimte is voor effectieve alternatieven.

Ik wil ook onderstrepen dat het onderzoek daarnaar cruciaal is. Ik merk dat bijvoorbeeld kleine teelten mogelijk onder druk komen te staan, omdat de markt te klein is om alternatieven te vinden voor bepaalde producten. Dat is toch zeker ook iets waar we oog voor moeten blijven hebben. We moeten onderzoek blijven stimuleren en ondersteunen om effectief alternatieven te kunnen vinden. In die zin kijken we zeker ook uit naar het debat en naar de acties. In dezen is overleg met iedereen die daarbij betrokken is en een rol kan spelen, het uitgangspunt om tot het beste plan te kunnen komen.

Gwenny De Vroe (Open Vld): Minister, deze ochtend was er een reportage van De Inspecteur op Radio 2 over het particulier gebruik van pesticiden. We hebben lang geleden glyfosaat verboden, maar er zijn natuurlijk alternatieven die ook niet goed zijn voor het milieu. Er was een onderzoek gebeurd waarbij iemand tuincentra bezocht om te kijken welk advies die persoon kreeg over onkruidbestrijding. Dan

is toch wel gebleken dat er heel wat werk aan de winkel is op het vlak van sensibilisering en communicatie want men grijpt in tuincentra heel snel naar andere pesticiden om aan te bieden en niet zozeer naar de heel milieuvriendelijke alternatieven. Ik wil dit meegeven omdat het iets is dat heel kort bij de burger staat en heel wat impact kan hebben.

De voorzitter: Minister Demir heeft het woord.

Minister Zuhail Demir: We willen allemaal minder gebruik van pesticiden want het is beter voor de verstuivers en dus ook goed voor ons eten.

De verordening komt vanuit Europa waar de wisselwerking tussen het Europees Parlement en de Raad waarschijnlijk nog verder zal leiden tot verfijning. Vervolgens zullen wij een Vlaams standpunt binnen de schoot van de regering vastleggen. Daarna zal het ook nog eens op het directie-generaal Europese Zaken en Coördinatie (DGE) komen. Er is dus wel nog een traject af te leggen.

Mevrouw De Vroe, er is momenteel een Green Deal Natuurlijke Tuinen met tuinaannemers afgesloten, ook om de verkoop van dergelijke producten tot een minimum te beperken. We zullen nog eens bekijken hoe we daar extra aandacht op kunnen vestigen want het is gemakkelijk om de klanten er direct naartoe te leiden. Ik zal het zeker meenemen.

De voorzitter: De heer Steenwegen heeft het woord.

Chris Steenwegen (Groen): Ik wil de collega's bedanken. Er zijn een aantal interessante aanvullingen gebeurd op mijn vraag die aantonen dat er vele aspecten aan zijn en dat er heel veel werk op de plank ligt om die reductie te realiseren.

De voorzitter: De vraag om uitleg is afgehandeld.